

32003L0009

L 31/18

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE

6.2.2003

SMĚRNICE RADY 2003/9/ES
ze dne 27. ledna 2003,
kteřou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 63 odst. 1 bod 1 písm. b) této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽⁴⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Společná azylová politika včetně společného evropského azylového systému je nedílnou součástí cíle Evropské unie spočívajícího v postupném vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva otevřeného těm, kteří donuceni okolnostmi oprávněně hledají ochranu ve Společenství.
- (2) Evropská rada se na zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 dohodla, že bude pracovat na vytvoření společného evropského azylového systému, založeného na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967, a tedy na zásadě nenavrácení.
- (3) Podle závěrů z Tampere by měl společný evropský azylový systém v krátké době upravit společné minimální podmínky pro přijímání žadatelů o azyl.
- (4) Stanovení minimálních norem pro přijímání žadatelů o azyl je dalším krokem k vytvoření evropské azylové politiky.
- (5) Tato směrnice je založena na účtě k základním lidským právům, a zejména na zásadách uznávaných Listinou základních práv Evropské unie. Jejím cílem je především zajistit plné respektování lidské důstojnosti a podpořit používání článků 1 a 18 uvedené listiny.

- (6) Při zacházení s osobami, na které se vztahuje tato směrnice, jsou členské státy vázány závazky vyplývajícími z mezinárodních norem o zákazu diskriminace, ke kterým přistoupily.
- (7) Měly by být stanoveny takové minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl, které budou v zásadě postačovat k zajištění důstojné úrovně života a srovnatelných životních podmínek ve všech členských státech.
- (8) Harmonizace podmínek pro přijímání žadatelů o azyl by měla napomoci omezení druhotného pohybu žadatelů o azyl způsobeného rozdílností v podmínkách přijímání.
- (9) Přijímání skupin se zvláštními potřebami by mělo být zvlášť upraveno tak, aby se řídilo těmito potřebami.
- (10) Přijímání zadržených žadatelů by mělo být zvlášť upraveno tak, aby se řídilo potřebami, které mají žadatelé v této situaci.
- (11) Za účelem splnění minimálních procesních záruk, tj. možnosti styku s organizacemi nebo skupinami osob poskytujících právní pomoc, by měly být poskytovány informace o těchto organizacích a skupinách osob.
- (12) Stanovením důvodů pro omezení nebo odnětí dávek plynoucích z podmínek přijetí žadatelů o azyl by měla být omezena možnost zneužívání přijímacího systému.
- (13) Měla by být zajištěna účinnost vnitrostátních přijímacích systémů a spolupráce členských států v oblasti přijímání žadatelů o azyl.
- (14) Je třeba povzbuzovat vhodnou spolupráci příslušných orgánů při přijímání žadatelů o azyl, a tím i harmonické vztahy mezi místními společenstvími a ubytovacími středisky.
- (15) Z povahy minimálních norem přirozeně vyplývá, že členské státy jsou oprávněny přijmout nebo zachovat výhodnější ustanovení pro státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti žádající členský stát o mezinárodní ochranu.
- (16) V tomto duchu jsou členské státy vyzývány, aby uplatňovaly tuto směrnici i v souvislosti s postupy rozhodování o žádostech o jiné formy ochrany státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, než jaké vyplývají z Ženevské úmluvy.
- (17) Je třeba pravidelně vyhodnocovat provádění této směrnice.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 213 E, 31.7.2001, s. 286.

⁽²⁾ Stanovisko ze dne 25. dubna 2002 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Úř. věst. C 48, 21.2.2002, s. 63.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 107, 3.5.2002, s. 85.

- (18) Protože cílů navrhované činnosti, totiž stanovení minimálních norem pro přijímání žadatelů o azyl v členských státech, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a může jich být proto, z důvodu rozsahu a účinků navrhované činnosti, lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity ve smyslu článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení výše uvedených cílů.
- (19) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, vyjádřilo Spojené království dopisem ze dne 18. srpna 2001 přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.
- (20) Irsko se v souladu s článkem 1 uvedeného protokolu nepodílí na přijímání této směrnice. V důsledku toho se tato směrnice na Irsko nevztahuje, aniž je však dotčen článek 4 uvedeného protokolu.
- (21) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko nepodílí na přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

ÚČEL, DEFINICE A OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Účel

Účelem této směrnice je stanovení minimálních norem pro přijímání žadatelů o azyl v členských státech.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „Ženevskou úmluvou“ Úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967;
- b) „žádostí o azyl“ žádost podaná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, kterou lze vykládat jako žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany členským státem podle Ženevské úmluvy. Za žádost o azyl se považuje každá žádost o mezinárodní ochranu, pokud státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti nepožaduje výslovně jinou formu ochrany, o kterou lze žádat odděleně;

- c) „žadatelem“ nebo „žadatelem o azyl“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, kteří podali žádost o azyl, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto;
- d) „rodinnými příslušníky“ tito členové rodiny žadatele zdržující se v souvislosti s žádostí o azyl ve stejném členském státě, pokud tato rodina existovala již v zemi původu:
- i) manžel či manželka žadatele o azyl nebo jeho nesezdaný partner či partnerka, se kterým/kterou žije v trvalém vztahu, pokud se k nesezdaným párům v právních předpisech nebo praxi členského státu přistupuje podle jeho právních předpisů o cizincích podobně jako k párům sezdaným,
 - ii) nezletilé děti páru uvedeného v bodě i) nebo žadatele, pokud jsou svobodné a jsou nezaopatřené, bez ohledu na to, zda se jedná o děti manželské, nemanželské nebo osvojené ve smyslu vnitrostátního práva;
- e) „uprchlíkem“ osoba splňující podmínky čl. 1 bodu A Ženevské úmluvy;
- f) „postavením uprchlíka“ postavení přiznané členským státem osobě, která je uprchlíkem a jako taková je přijata na území tohoto členského státu;
- g) „řízení“ a „opravnými prostředky“ řízení a opravné prostředky stanovené vnitrostátním právem členských států;
- h) „nezletilými osobami bez doprovodu“ osoby mladší 18 let, jež vstupují na území členských států bez doprovodu dospělé osoby, která za ně podle práva nebo zvyklostí odpovídá, a to po dobu, po kterou se skutečně nenacházejí v péči takové osoby; tato definice zahrnuje i nezletilé osoby, jež jsou ponechány bez doprovodu po vstupu na území členských států;
- i) „podmínkami přijetí“ veškerá opatření, která členské státy v souladu s touto směrnicí přijímají ve prospěch žadatelů o azyl;
- j) „materiálními podmínkami přijetí“ takové podmínky přijetí, mezi které patří ubytování, strava a ošacení, poskytované ve formě věcného plnění, peněžitých dávek nebo poukazek, a dále denní příspěvky;
- k) „zadržením“ zadržení žadatele o azyl členským státem na určitém místě, kde je žadatel zbaven svobody pohybu;
- l) „ubytovacím střediskem“ jakékoliv zařízení sloužící k hromadnému ubytování žadatelů o azyl.

Článek 3

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se vztahuje na všechny státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti, které na hranici nebo na území členského státu podají žádost o azyl, po dobu, po kterou jsou oprávněni zůstat na území členského státu jako žadatelé o azyl, jakož i na jejich rodinné příslušníky, na něž se taková žádost o azyl vztahuje podle vnitrostátních předpisů.

2. Tato směrnice se nevztahuje na žádosti o diplomatický nebo územní azyl podané u zastupitelských úřadů členských států.

3. Tato směrnice se nevztahuje na případy, ve kterých se použije směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími ⁽¹⁾.

4. Členské státy mohou rozhodnout o použití této směrnice i v souvislosti s postupy rozhodování o žádostech o jiné formy ochrany státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, než jaké vyplývají z Ženevské úmluvy, nejsou-li považováni za uprchlíky.

Článek 4

Příznivější úprava

Členské státy mohou zavést nebo zachovat příznivější úpravu podmínek přijetí žadatelů o azyl a jiných blízkých příbuzných žadatele, kteří se nacházejí ve stejném členském státě, pokud jsou na něm závislí nebo z humanitárních důvodů, za předpokladu, že je daná úprava slučitelná s touto směrnicí.

KAPITOLA II

OBEČNÁ USTANOVENÍ O PODMÍNKÁCH PŘIJETÍ

Článek 5

Informace

1. Členské státy informují žadatele o azyl v přiměřené lhůtě, nejpozději však do patnácti dnů po podání žádosti o azyl u příslušného orgánu, přinejmenším o výhodách, jichž mohou požívat, a o povinnostech týkajících se podmínek přijetí, jež jsou povinni dodržovat.

Členské státy zajistí, aby žadatelé získali informace o organizacích či skupinách osob poskytujících zvláštní právní pomoc a o organizacích, jež jim mohou pomoci nebo poskytnout informace ohledně podmínek přijetí, které mohou využívat, včetně zdravotní péče.

2. Členské státy zajistí, aby informace uvedené v odstavci 1 byly poskytovány písemně a pokud možno v jazyce, o kterém lze důvodně předpokládat, že mu žadatelé rozumějí. V případě potřeby mohou být tyto informace sděleny i ústně.

(¹) Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12.

Článek 6

Doklady

1. Členské státy zajistí, aby byl žadatel do tří dnů od podání žádosti u příslušného orgánu vystaveno osvědčení znějící na jeho jméno, které potvrzuje jeho postavení žadatele o azyl nebo skutečnost, že je oprávněn pobývat na území členského státu po dobu, po kterou je jeho žádost vyřizována či posuzována.

Pokud držitel osvědčení není oprávněn volně se pohybovat na území členského státu nebo jeho části, uvede se v osvědčení také tato skutečnost.

2. Členské státy mohou vyloučit uplatňování tohoto článku, je-li žadatel o azyl zadržen a během posuzování žádosti o azyl podané na hranici nebo během řízení o právu žadatele na oprávněný vstup na území členského státu. Během posuzování žádosti o azyl mohou členské státy ve výjimečných případech vystavit žadatelé jiná osvědčení rovnocenná dokladu uvedenému v odstavci 1.

3. Doklad uvedený v odstavci 1 nemusí prokazovat totožnost žadatele o azyl.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby byl žadatel o azyl poskytnut doklad uvedený v odstavci 1, který bude platný po celou dobu, po kterou je žadatel oprávněn pobývat na území daného členského státu nebo na jeho hranici.

5. Nastanou-li vážné humanitární důvody vyžadující přítomnost žadatele o azyl v jiném státě, mohou mu členské státy vydat cestovní doklad.

Článek 7

Pobyt a svoboda pohybu

1. Žadatelé o azyl se mohou volně pohybovat na území hostitelského členského státu nebo na území, které jim tento stát vymezí. Vymezené území nesmí narušovat nedotknutelnost soukromí a musí poskytovat dostatečný prostor pro zajištění přístupu ke všem výhodám vyplývajícím z této směrnice.

2. Členské státy mohou z důvodů veřejného zájmu nebo veřejného pořádku, nebo je-li to nutné pro účely rychlého vyřízení a účinného prověření žádosti, stanovit místo pobytu žadatele o azyl.

3. Je-li to nezbytné, například z právních důvodů nebo z důvodu veřejného pořádku, mohou členské státy v souladu s vnitrostátními předpisy nařídit žadatelé, aby se zdržovali na určeném místě.

4. Členské státy mohou podmínit poskytování materiálních podmínek přijetí setrváním žadatelů v konkrétním místě pobytu určeném členskými státy. Toto rozhodnutí může být obecné povahy, avšak musí být přijato vždy v jednotlivém případě a v souladu s vnitrostátními předpisy.

5. Členské státy stanoví možnost poskytnout žadateli dočasné povolení k opuštění místa pobytu uvedeného v odstavcích 2 a 4 nebo vymezeného území uvedeného v odstavci 1. Toto rozhodnutí musí být přijímáno vždy v jednotlivém případě, objektivně a nestranně a u zamítavých rozhodnutí musí být uvedeno odůvodnění.

Žadatel nepotřebuje povolení k tomu, aby se dostavil na úřad nebo k soudu, je-li jeho přítomnost nutná.

6. Členské státy uloží žadatelům povinnost ohlásit příslušnému orgánu svou současnou adresu a oznámit mu co nejdříve každou její změnu.

Článek 8

Rodiny

Členské státy přijmou vhodná opatření, aby v případě, že žadatelům o azyl poskytují ubytování, byla v co největší míře zachována celistvost jejich rodin združujících se na území těchto členských států. Tato opatření mohou být prováděna pouze se souhlasem dotýčných žadatelů.

Článek 9

Lékařské vyšetření

Členské státy mohou z důvodů ochrany veřejného zdraví nařídít lékařské vyšetření žadatele.

Článek 10

Školní docházka a vzdělávání nezletilých osob

1. Členské státy zaručí nezletilým dětem žadatelů o azyl a nezletilým žadatelům o azyl přístup ke vzdělávacímu systému za podobných podmínek jako státním příslušníkům hostitelského členského státu až do okamžiku výkonu rozhodnutí o jejich vyhoštění nebo vyhoštění jejich rodičů. Toto vzdělání může být poskytováno i v ubytovacích střediscích.

Dotýčný členský stát může stanovit, že přístup ke vzdělávacímu systému je omezen na přístup ke státnímu vzdělávacímu systému.

Nezletilými osobami jsou osoby mladší, než je věk plnoletosti podle předpisů členského státu, ve kterém byla žádost o azyl podána nebo ve kterém je posuzována. Členské státy však nesmějí odepřít přístup ke středoškolskému vzdělání z pouhého důvodu, že nezletilá osoba dosáhla zletilosti.

2. Přístup ke vzdělávacímu systému musí být umožněn nejpozději do tří měsíců ode dne podání žádosti o azyl nezletilou osobou nebo jejími rodiči. Tato lhůta může být prodloužena až na jeden rok, je-li poskytováno speciální vzdělání zaměřené na usnadnění přístupu ke vzdělávacímu systému.

3. Není-li přístup ke vzdělávacímu systému uvedený v odstavci 1 možný vzhledem ke zvláštní situaci nezletilé osoby, může jí členský stát nabídnout jiné formy výuky.

Článek 11

Zaměstnání

1. Členské státy stanoví dobu počínající dnem podání žádosti o azyl, po kterou žadatel nebude mít přístup na trh práce.

2. Není-li do jednoho roku od podání žádosti o azyl přijato rozhodnutí v prvním stupni a není-li toto zpoždění zaviněno žadatelem, stanoví členský stát podmínky, za kterých je žadateli umožněn přístup na trh práce.

3. Má-li odvolání proti zamítavému rozhodnutí v řádném řízení odkladný účinek, nesmí být přístup na trh práce pozastaven po dobu odvolacího řízení, dokud není doručeno rozhodnutí o zamítnutí odvolání.

4. V rámci priorit své politiky trhu práce mohou členské státy upřednostňovat občany EU a státní příslušníky států, které jsou smluvními stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru, jakož i státní příslušníky třetích států s oprávněným pobytem.

Článek 12

Odborné vzdělávání

Členské státy mohou žadatelům o azyl umožnit přístup k odbornému vzdělávání bez ohledu na to, zda mají přístup na trh práce.

Přístup k odbornému vzdělávání související s pracovní smlouvou závisí na tom, do jaké míry má žadatel přístup na trh práce podle článku 11.

Článek 13

Obecná ustanovení o materiálních podmínkách přijetí a zdravotní péči

1. Členské státy zajistí, aby žadatelům byly dány k dispozici materiální podmínky přijetí, jakmile podají žádost o azyl.

2. Členské státy přijmou taková opatření, aby materiální podmínky přijetí umožňovaly odpovídající životní úroveň pro zajištění zdraví a živobytí žadatelů.

Členské státy dbají na to, aby tato odpovídající životní úroveň byla zajištěna i osobám se zvláštními potřebami, které se nacházejí ve zvláštních situacích ve smyslu článku 17, a zadržným osobám.

3. Členské státy mohou vyhradit poskytování všech nebo některých materiálních podmínek přijetí a zdravotní péče těm žadatelům, kteří nemají dostatečné vlastní prostředky k dosažení odpovídající životní úrovně pro zajištění zdraví a živobytí.

4. Členské státy mohou po žadatelích podle odstavce 3 požadovat částečnou nebo úplnou úhradu nákladů na materiální podmínky přijetí a zdravotní péči ve smyslu této směrnice, mají-li dostatečné prostředky, například pokud po přiměřenou dobu pracovali.

Ukáže-li se, že žadatel měl dostatečné prostředky na úhradu nákladů na materiální podmínky přijetí a zdravotní péči v době, kdy byly tyto základní potřeby hrazeny, mohou po něm členské státy požadovat náhradu.

5. Materiální podmínky přijetí mohou být poskytovány ve formě věcného plnění, peněžitých dávek nebo poukázek, jakož i kombinací těchto forem.

Poskytují-li členské státy materiální podmínky přijetí ve formě peněžitých dávek nebo poukázek, určí se jejich hodnota v souladu se zásadami tohoto článku.

Článek 14

Další ustanovení o materiálních podmínkách přijetí

1. V případech, kdy je ubytování poskytováno přímo, mělo by mít jednu z těchto forem nebo by mělo být kombinací těchto forem:

- a) prostory k ubytování žadatelů po dobu posuzování žádosti o azyl podané na hranici státu,
- b) ubytovací střediska zaručující přiměřenou životní úroveň,
- c) soukromé domy, byty, hotely nebo jiné prostory vhodné k ubytování žadatelů.

2. Členské státy zajistí, aby žadatelům, kterým je poskytnuto ubytování podle odst. 1 písm. a), b) nebo c), byly zaručeny tyto podmínky:

- a) ochrana jejich rodinného života,
- b) možnost komunikace s příbuznými, právními poradci a zástupci Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a nevládních organizací uznávaných členskými státy.

Členské státy věnují zvláštní pozornost předcházení násilí v prostorách a ubytovacích střediscích uvedených v odst. 1 písm. a) a b).

3. Členské státy v případě potřeby zajistí, aby nezletilé děti žadatelů nebo nezletilí žadatelé byli ubytováni se svými rodiči nebo s dospělým rodinným příslušníkem, který za ně podle práva nebo zvyklostí odpovídá.

4. Členské státy zajistí, aby se žadatelé stěhovali z jednoho bydliště do druhého jen v nezbytných případech. Členské státy umožní žadatelům, aby vyrozuměli své právní poradce o změně bydliště a o své nové adrese.

5. Personál ubytovacích středisek musí být vhodně vyškolený a ve vztahu k informacím, které se při své práci dozví, je vázán mlčenlivostí ve smyslu vnitrostátního práva.

6. Členské státy mohou prostřednictvím poradního orgánu nebo rady zastupující ubytované osoby zapojit žadatele do řízení hmotných zdrojů i nemateriálních aspektů života v ubytovacím středisku.

7. Právním zástupcům nebo poradcům žadatelů o azyl a zástupcům Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nebo nevládních organizací jednajících jeho jménem, které jsou uznávány členskými státy, musí být umožněn přístup do ubytovacích středisek a ostatních prostor k ubytování žadatelů za účelem pomoci těmto žadatelům. Tento přístup může být omezen výhradně z důvodu bezpečnosti ubytovacích středisek a prostor nebo žadatelů o azyl.

8. Pro výjimečné případy mohou členské státy přijmout předpisy o materiálních podmínkách přijetí odchylné od tohoto článku, jež se použijí po přiměřenou dobu, která musí být co nejkratší, pokud

- je nejdříve nutné zhodnocení zvláštních potřeb žadatele,
- materiální podmínky přijetí stanovené v tomto článku nejsou v určité zeměpisné oblasti k dispozici,
- běžně dostupné ubytovací kapacity jsou dočasně vyčerpány,
- žadatel o azyl je zadržán nebo se nachází na hraničním přechodu v prostoru, který nesmí opustit.

I za těchto odchýlných podmínek musí být zajištěny základní potřeby žadatele.

Článek 15

Zdravotní péče

1. Členské státy zajistí, aby byla žadatelům poskytnuta potřebná zdravotní péče, a to přinejmenším nutná a neodkladná péče.

2. Členské státy poskytují potřebnou lékařskou a jinou pomoc žadatelům se zvláštními potřebami.

KAPITOLA III

OMEZENÍ NEBO ODNĚTÍ DÁVEK PLYNOUCÍCH Z PODMÍNEK PŘIJETÍ

Článek 16

Omezení nebo odnětí dávek plynoucích z podmínek přijetí

1. Členské státy mohou omezit nebo odejmout dávky plynoucí z podmínek přijetí v těchto případech:

a) pokud žadatel o azyl

- opustí místo pobytu stanovené příslušným orgánem, aniž by jej o tom vyrozuměl anebo aniž by získal povolení, je-li nezbytné,
- v přiměřené lhůtě určené vnitrostátním právem nesplní ohlašovací povinnost, neposkytne požadované informace nebo se nedostaví na osobní pohovor týkající se azylového řízení nebo
- již ve stejném členském státě podal jinou žádost o azyl.

Je-li žadatel nalezen nebo přihlásil-li se dobrovolně příslušnému orgánu, přijme se s přihlédnutím k důvodům, proč místo opustil, řádně odůvodněné rozhodnutí o opětovném přiznání některých nebo všech dávek plynoucích z podmínek přijetí;

b) pokud žadatel zatajil, že disponuje peněžními prostředky, a proto neoprávněně požíval materiálních podmínek přijetí.

Ukáže-li se, že žadatel měl dostatečné prostředky na úhradu nákladů na materiální podmínky přijetí a zdravotní péči v době, kdy byly tyto základní potřeby hrazeny, mohou po něm členské státy požadovat náhradu.

2. Členské státy nemusí přiznat podmínky přijetí v případě, že žadatel o azyl neprokáže, že požádal o azyl v nejkratší přiměřené době po svém příchodu do daného členského státu.

3. Členské státy mohou stanovit sankce za závažné porušení řádu ubytovacích středisek nebo za použití hrubého násilí.

4. Rozhodnutí o omezení, odnětí nebo nepřiznání dávek plynoucích z podmínek přijetí a o sankcích ve smyslu odstavců 1, 2 nebo 3 se přijímá vždy v jednotlivém případě, objektivně a nestranně a musí obsahovat odůvodnění. Rozhodnutí se činí na základě konkrétní situace dotyčné osoby, zejména s ohledem na osoby

uvedené v článku 17, a řídí se zásadou přiměřenosti. Za všech okolností musí členské státy zajistit přístup k nutné zdravotní péči.

5. Členské státy zajistí, aby materiální podmínky přijetí nebyly odejmuty ani omezeny před přijetím zamítavého rozhodnutí.

KAPITOLA IV

USTANOVENÍ O OSOBÁCH SE ZVLÁŠTNÍMI POTŘEBAMI

Článek 17

Obecná zásada

1. Členské státy zohlední zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, invalidních osob, starých osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, ve vnitrostátních předpisech provádějících ustanovení kapitoly II týkající se materiálních podmínek přijetí a zdravotní péče.

2. Odstavec 1 se vztahuje pouze na osoby, u kterých byly zjištěny zvláštní potřeby po individuálním zhodnocení jejich situace.

Článek 18

Nezletilé osoby

1. Při provádění ustanovení této směrnice týkajících se nezletilých osob se členské státy řídí v první řadě nejlepším zájmem dítěte.

2. Členské státy zajistí přístup k rehabilitačním službám pro nezletilé osoby, které se staly obětí jakékoliv formy zneužívání, zanedbávání, vykořisťování, mučení nebo krutého, nelidského a ponižujícího zacházení nebo trpěly v ozbrojených konfliktech, a zajistí, aby jim v případě potřeby byla nabídnuta vhodná psychologická péče a kvalifikované poradenství.

Článek 19

Nezletilé osoby bez doprovodu

1. Členské státy přijmou v co nejkratší době opatření k zajištění potřebného zastoupení nezletilých osob bez doprovodu; zastoupení dítěte převezme zákonný poručník nebo v případě potřeby organizace pověřená péčí o nezletilé osoby a jejich blaho či jiný vhodný subjekt. Příslušné orgány provádějí pravidelná hodnocení situace těchto nezletilých osob.

2. Nezletilé osoby bez doprovodu, které požádají o azyl, se od chvíle, kdy jsou přijaty na území hostitelského státu, ve kterém byla žádost o azyl podána nebo je posuzována, až do okamžiku, kdy jsou jej nuceny opustit, umísťují

- a) ke zletilým příbuzným,
- b) do pěstounské rodiny,
- c) do ubytovacích středisek se zvláštními zařízeními pro nezletilé osoby,
- d) do jiného ubytování vhodného pro nezletilé osoby.

Členské státy mohou umístit nezletilé osoby bez doprovodu starší šestnácti let v ubytovacích střediscích pro dospělé žadatele o azyl.

Sourozenci mají pokud možno zůstat spolu, přičemž se přihlíží k nejlepšímu zájmu dotčené nezletilé osoby, a zejména k jejímu věku a stupni zralosti. Změny místa pobytu nezletilých osob bez doprovodu musí být omezeny na minimum.

3. S ohledem na nejlepší zájem nezletilých osob bez doprovodu členské státy usilují o co nejrychlejší nalezení jejich rodinných příslušníků. Při riziku ohrožení života nebo fyzické integrity nezletilé osoby nebo jejich blízkých příbuzných, zejména pokud tito příbuzní zůstali v zemi původu, musí být dbáno na důvěrnost shromažďování, zpracování a předávání informací o těchto osobách, aby nebyla ohrožena jejich bezpečnost.

4. Osoby pečující o nezletilé osoby bez doprovodu musí mít vhodné odborné vzdělání nebo být vhodně vyškoleny o jejich potřebách a ve vztahu k informacím, které se při své práci dozví, jsou vázány mlčenlivostí ve smyslu vnitrostátního práva.

Článek 20

Ověti mučení a násilí

Členské státy zajistí, aby osobám, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jinému hrubému násilí, byla v případě potřeby poskytnuta nezbytná léčba poškození způsobených těmito činy.

KAPITOLA V

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Článek 21

Opravné prostředky

1. Členské státy zajistí, aby bylo možné podat opravný prostředek v souladu s postupy vnitrostátního práva proti zamítavým rozhodnutím ohledně přiznání dávek podle této směrnice a proti rozhodnutím podle článku 7, jimiž jsou dotčeny zájmy jednotlivého žadatele o azyl. Možnost podání opravného

prostředku k soudu nebo soudního přezkumu rozhodnutí musí být zaručena alespoň v posledním stupni.

2. Vnitrostátní právo stanoví postupy, kterými se řídí přístup k právní pomoci v těchto případech.

KAPITOLA VI

OPATŘENÍ KE ZVÝŠENÍ ÚČINNOSTI PŘIJÍMACÍHO SYSTÉMU

Článek 22

Spolupráce

Členské státy pravidelně sdělují Komisi údaje o počtu osob, na které se vztahují podmínky přijetí, rozdělené podle věku a pohlaví, a úplné informace o druhu, názvu a vzoru dokladů uvedených v článku 6.

Článek 23

Systém řízení, sledování a dozoru

S patřičným ohledem na své ústavní struktury členské státy zajistí, aby byl zaveden vhodný mechanismus řízení a sledování podmínek příjmu a dozoru nad jejich kvalitou.

Článek 24

Personál a prostředky

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby úřady a jiné organizace provádějící tuto směrnici obdržely nezbytné základní školení o potřebách žadatelů a žadatelek o azyl.

2. Členské státy přidělí potřebné prostředky na uplatňování vnitrostátních předpisů přijatých k provedení této směrnice.

KAPITOLA VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 25

Zprávy

Komise předloží do 6. srpna 2006 Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice a popřípadě navrhne nezbytné změny.

Členské státy předají Komisi do 6. února 2006 veškeré informace nezbytné pro sestavení této zprávy, včetně statistických údajů ve smyslu článku 22.

Po předložení zprávy podává Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice nejméně každých pět let.

Článek 26

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 6. února 2005. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 27

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 28

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

V Bruselu dne 27. ledna 2003.

Za Radu

předseda

G. PAPANDREOU